

ERDÉLYI GAZDA

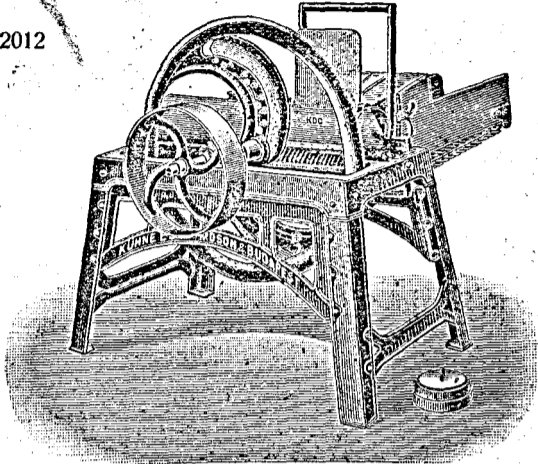
XLIII ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Február 5.

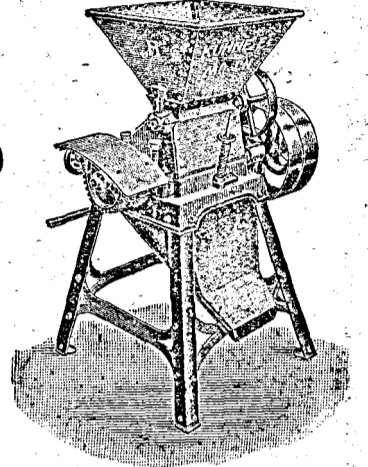
6. SZÁM.

Szecekvágókat, kukoricaszártépőgépeket, répavágókat, darálógépeket, morzsolókat és füllesztőket,

2012

motorhajtásu
takarmánykészítő
berendezéseket

tejgazdasági felszereléseket

elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„K Ü H N E” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Fiokraktárak: Debrecen és Temesvár.

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

mig a

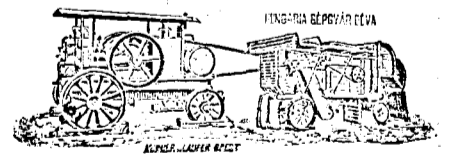
Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.** 2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalom tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és autók javítására.

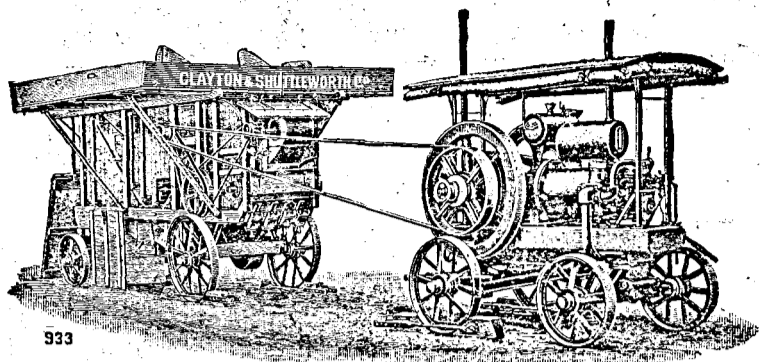
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképvisellete

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Erdeji Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Oliver és Társai
 Sürgönyeim: Coloniále Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

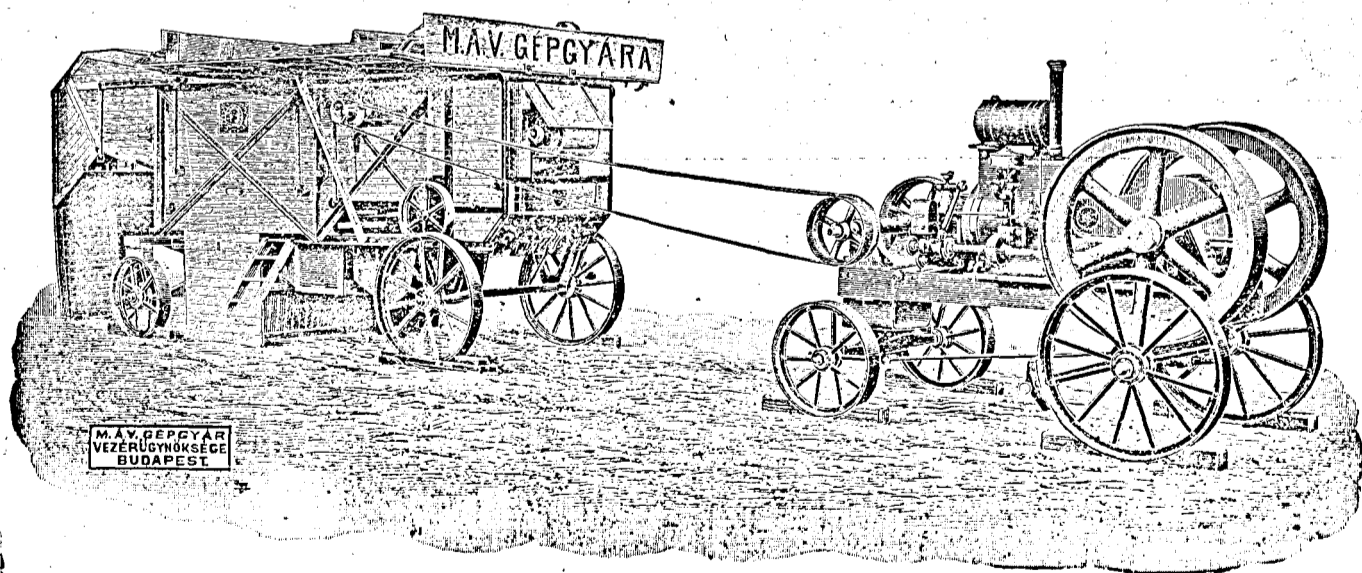
2485

Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

==== Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést. ====

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az igazi demokrácia.	67
Rövid tanulmány a javított erdélyi magyar marháról. <i>Szász Ferenc.</i>	68
A vértetű Kolozsvárt. <i>Dr. Rapaius Raymund.</i>	70
Miért üldözzük a turkesztáni lucernamagot? <i>Hegy Dezső.</i>	71
Kisebb szakközlemények.	72
Kormányintézkedések.	72
Vegyes közlemények.	72
Hirdetések.	

Az igazi demokrácia.

Az agrár politika esküdt ellenségei amikor az agrár eszméket diskreditálni akarják, rendszerint az a taktikájuk, hogy az agrár politikát kinevezik nagybirtok politikának és fennen hirdetik, hogy az agrár eszmék a népnek, az Isten adta népnek semmit sem használnak, hanem csak a husuzsorás, bőrkabátos, népnyzó ezerholdasoknak.

Most ezt az állítást a köztelki írók minapi lakomáján ugyancsak hatalmas elme éllel morzsolta szét a fő-fő népnyzó ezerholdas, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek fiatal, de kiváló elnöke: gróf Károlyi Mihály.

Azt mondja a fiatal gróf: Megvádolnak bennünket agráriusokat azzal, miszerint nem vagyunk elég demokraták, vagyis magyarán mondva, nem szeretjük eléggé a népet. Vajjon hogy nyilvánul meg a szeretet a legkifejezőbben? Ugyebár aként, hogy a tulajdonomat képező szellemi- és anyagi javakat szétosztom azok között, akiket szeretnek. Ez a szeretet. Nézzünk már most egy kissé körül, hogy a szeretetet hol találjuk meg inkább, az agrárius táborban-e, vagy a fővárosi áldemokraták, vagy még inkább a nemzetközi szociáldemokraták táborában-e? Nézzük csak, vajjok mit kap Vázsonyiéktól, vagy Bokányiéktól a nép, az Isten adta nép és vajjon mit kap Károlyiéktól. Vajjon Vázsonyi, vagy Bokányi az ő rengeteg tudását próbálja-e megosztani azokkal, akiket ő testvéreinek nevez? Olvassuk át a demokrata- és szociáldemokrata ujságokat, vajjon van-e azokban más egyéb, mint üres handa-bandázás. És olvassuk át a Károlyiék ujságait és látjuk, hogy bizony Károlyiék, azt a gazdasági szak tudást amit a nagybirtok képvisel, bizony nem rejtik véka alá, hanem ellenkezőleg szét szórják az egész országban. Azt a tudást, ami anyagi javakat, hatalmat jelent, megszerezheti a Nincstelen Jánosok is, megszereshetik a legutolsó falusi napszámos is. Károlyi Mihály gróf és az ő derék gárdája nem csinál titkot abból, hogy az ő ezerholdjai hogy jövedelmeznek neki sok és sok ezer koronákat. A legutolsó falusi földműves is, ha van hozzá hajlam az agrárius ujságok révén megtanulhatja mindazt, amit Ká-

rolyiék gazdatisztjei tizenhat iskola elvégzése után szerezte meg. Megtanulhatja a mélyszántást, a talajviz elraktározását, megtanulhatja azt, hogy a hitvány kukoriczaszáron hogy lehet kitellettetni a tehénkéjét. Megtanulhatja, hogy holmi szürke poroknak a földrehintése által hogy lehet a burgundiát tíz kilósra felhizlálni, vagy pedig a szőlőtőkét kincsettermővé növeszteni.

De bolond is Istenem az a Károlyi gróf és az ő hűséges fegyvertársai egytől-egyig, hogy így szét osztják a maguk tudományát. Ha ezt elrejtene a véka alá, ha megtarfanák azt maguknak, mennyivel hatalmasabbak lehetnének és a nép mennyivel szegényebb lenne, mennyivel jobban lehetne e felett a szegény nép felett uralkodni.

De hát Károlyi grófék úgy látszik nem követik az áldemokraták példáját. És éppen azért ők az agrár ellenes tábor fennhéjázó ítélete szerint nem is demokraták, hanem ellenkezőleg esküdt ellenségei a népnek, az Isten adta népnek.

Magyar közvélemény, mikor nyílik ki végre már a szemed? Mikor ismered meg igaz barátaidat és ellenségeidet? Mikor látod be végre már, hogy neked az nem lehet jó barátod, aki nem ad, sőt nem is ígér semmit, hanem folyton csak arra ösztökél, hogy kérj és követelj olyasmit, amihez semmi jogod nincsen.

Az ipari termékek készítésének a titkát Wertheim zárok őrzik. Egyetlen-egy gyárosnak sem jut eszébe az, hogy azt amit tud, közkinccsé tegye. Csakis a gazdák, a népnyzó, husuzsorás, bőrkabátos ezerholdasokban van annyi sziv, van annyi lélek, van annyi szeretet a nép iránt, hogy minden tudományukat megosztják az Isten adta néppel. Ki hát akkor voltaképpen az igazi demokrata? Az-e aki a tudományát közkinccsé teszi, vagy az, aki elzárja mindazt amit tud lakat alá és a nép iránt való szeretete abban merül ki, hogy maga-magának csinál sippal-dobbal reklámot?

Erre a kérdésre a józanul ítélő magyar néptől várjuk a választ.

A gazda tavaszi szükségei:

Talajmivelő eszközök: Ekék, boronák, hengerek, tárcsás-boronák, talajporhanyítók, grubberek, lókapák, vetőgépek és egyéb talajelőkészítők.

Vetőmagvak: Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, lóhere, lucerna, bükköny, baltacim, takarmány és cukorrépa, burgonya, repce és egyéb gabona és takarmány magvak, ipari és gyári növény-vetőmagvak. Fűmagkeverékek, konyhakerti vetőmagvak stb.

Szőlőoltványok, nemesített gyümölcsfa csemeték. Disznóvénnyek. Szőlőkarók, fűzdugványok stb.

Vetőmag előkészítő gépek: Rosták, trieurók, osztályozók, mag-csávázók, csirázató-készülékek, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagcsövek, állatgyógyeszközök, állatnyírógépek, aszfalt és kátrányfedél-papírok, baromfitenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőcserép és faszindelyek, földmérő-eszközök, festékek, fűkaszalók, halászati eszközök, kertészeti eszközök, keltetőgépek, malomberendezések, méhészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permetezők, rétgyalu, széna forgatók és gyűjtők, szénkénegefcskendők, permetezőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tengeri morzsolók, tűzoltó felszerelések stb.

Tenyész és ígás állatok.

Az Agrárbank és Takarékpénztár R. T. Mezőgazdasági Közvetítő Osztályánál, Kolozsvárt, Mátyás király-tér: 26. sz. alatt, személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben, kedvező feltételekkel,

**leggyorsabban és
legolcsóbban
szerezhetők be.**

2535 III

Magyar

Gazdasági és kerti

Mezőgazdák

Magvak

szövetkezete

legjobb beszerzési forrása

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Rövid tanulmány a javított erdélyi magyar marháról.

(Egyben válasz „A magyar marha és a husdrágaság” című cikkekre.)

Az »Állattenyésztési Szemle« mult évi számában, a »Magyar erdélyi szarvasmarha standardja« címen, egy kissé visszatekintettem az ősi marha közel multjára, jelenére s egy kis reményt vetve a jövőbe, ábrándoztam a magyar erdélyi marha ideális típusáról, azaz jobban mondva típusairól, majd az átlagos típus javulásáról.

Szerény cikkemre Hreblay Emil kir. gazd. felügyelő, majd I. Sperker Ferenc felelt s a dolog vége az lett, hogy 1910. szeptember elején, a kolozsvári kiállítás kapcsán, megalakult »Az erdélyi jellegű magyar szarvasmarhát tenyésztők egyesülete«. Teltek a napok, agítáltunk, gyűléseztünk s egyik választmányi gyűlésünkön elhatároztuk, hogy megállapítjuk az erdélyi magyar marha tenyész típusait.

Eddigi működésünkről akarok most rövidesen beszámolni, s kérdem a szives olvasót, hogy — ennek dacára is elveszítette ősi marhánk létjogosultságát? Kérdem, hogy olyan semmit érő, mint Jászberényi — immár közismert cikkében — jelzi? Kérdem, hogy mi lesz akkor, ha teljesül Jászberényi óhajta s a magyar marha tenyészkerületei még mindig szűkebb térre fognak szorítottatni?

Ezen kis bevezetés után térjünk a tárgyra s lássuk az egyes típusok tanulmányozására kiküldött bizottság eddigi munkáját.

Elsőnek a karai, báró Jósika-féle tenyészetet tekintettük meg, mely egy kis maradványa a régi *hires szamosfalvi tenyészetnek*, majd a Lészai-féle hires magyargorbói tenyészetre került a sőr, a tejelő típusok tanulmányozása szempontjából.

A tejelésről és testméretekről, álljon itt az alábbi kimutatás:

jó fejős tehén, melyik testsúlyához viszonyítva legtöbb tejet adja, hát nem tekinthető rossz tejelésnek, mert hiszen a nagy testsúlyu siementhaliak sem adnak testsúlyokhoz viszonyítva több tejet, mint a fenti magyar erdélyiek.

A báró Jósika-féle tehének testsúlyát nem ismerve, nem tehettem meg a fenti számítást, a tej jóságáról (zsirtartalom) pedig egyik helyről sincsenek adataink.

Mindezek után — sajnos — nem mondhatjuk el, hogy sok ilyen jó tejelő magyar *tehenészetünk* van, de azt, hogy a magyar tehének, ha kitenyésztéseikkel foglalkozunk, hát »tejinséget idéznek elé«, mint ezt Jászberényi mondja, hát kétségbe merem vonni; de hát nem is a tej miatt támadott ő meg minket s ezt nem is tehetette, mert hiszen még Kolozsvár környékén is sok a tarka marha s Kolozsvár városának is van siementhali bikája, s így meg van adva a mód arra, hogy a tarka mar-

Kimutatás báró Jósika Gábor kolozs-karai tenyészetének 4 drb. tejelő típusu tehenéről

A tehén		övméret	törzs hossz	hát hossz a fejtől a farktőig	marmagasság	hát magasság	farbub magasság	farktő magasság	fej hossz	fej szélesség	test súly	tejhozam borjú tej nélkül, literben	Jegyzet
neve	száma												
Bodor	3	190	170	201	140	135	141	138 1/2	50	21 25	—	1830	A báró Jósika-féle tehének általában ezüst-szürkétől, a sötétebb darvas színg váltakozó színűek, a szín azonban amennyiben a fajta jellegnek megfelelő, mellékes lévén, főleg a következőket tartom kiemelendőnek. A törzs, viszonylagosan hosszú, a legkisebb testű Csákó, 6.-nál éppenséggel az, s általában is. A szarvak vékonyak, a nyak kissé hosszú és a lebenyeltség nem nagy. A fej hosszukás, száraz, finom. Szemek élénkek, nagyok. A far állás mint a méretek mutatják egyes teheneknél szabályos, másoknál túlnőtt és lejtős. A láb állás és csontozat jó, csak egyes teheneknél a hátsó lábak gacsosak. A tehének természete élénk, de azért szelid. A tőgy szabályos, puha, szivacsos. Tejtükör pajzs és téglány alak
Daru	96	190	170	197	137	135	136 1/2	133	49	20 23	—	1820	
Virág	4	180	163	188	136	133	138	137	48	18 20	—	1600	
Csákó	6	177	162	186	134	134	135	131	50	19 22	—	1170	

Kimutatás Lészai Ferenc magyargorbói tenyészetének 4 drb. tejelő típusu tehenéről

A tehén		övméret	törzs hossz	hát hossz a fejtől a farktőig	marmagasság	hát magasság	farbub magasság	farktő magasság	fej hossz	fej szélesség	test súly	tejhozam borjú tej nélkül, literben	Jegyzet
neve	száma												
Csokros	s. 55. orsz. 2542	186	173	200	141	136	134	141	57	22 26	532	3606	Lészai tehenei általában darvasok, bőrük finom, vékony tapintatú; fej, hosszukás; szarv, vékony, alakja csákó és galyas; szem, rendes; szutyak, fekete; nyak erős, jól lebenyelt; hát vonal általában jó; csontozat erős; tej tükör lant és pajzs alakú; tőgy nagy, szabályos, mirigyes; fark vékony; természet szelid, de azért élénk. A Csokros s. 55- orsz. 2542 nagy teste és erős csontozata dacára, kitünő tejelő. Most már ha egy kis jellemzést akarunk levonni a fentiekből, hát azt mondhatjuk, hogy a magyar jó tejelőknek is megkívánhatjuk az erős csontozatot, de ezen a téren ne menjünk túlságba, hanem főszóval a test aránylagos hosszúsága mellett, a fej hosszúságára, a farkok vékonyságára, finom bőrre s főleg a kiterjedt, nagy, szőrözeten, kitejve összeeső tőgyre fektessük s ha már a tehén tenyésztésünkben van, ne ragadtassuk el magunkat a borjúzás utáni bőtejelésről, mert ez rendes a magyar tehenéknél is, csak az a baj, hogy legtöbb gyorsan apaszi és soká áll szárazon, hanem törekedjünk — kitenyésztéssel — minél hosszabb fejési periódusra! Lészainak kiváló érdeme, hogy ő erre is tekintettel volt s teheneinél szükség van a mesterséges elapasztásra, amint már ez helyes szokás a borjúzás előtt 2-3 hónappal (10 hét a rendes). Magyar teheneknél, eddig meg nem figyelt, de általában jó tejelésre valló jel, ha az oldalborda közük, a két hátulso borda között nagyok, ami a test aránylagos hosszúságára is vall.
Cukros	s. 87. orsz. 2552	185	168	191	136	136	143	138	53	22 25	534	2373	
Lunája	s. 89 orsz. 2553	189	176	205	136	136	141	139	53	22 25	500	1643	
Ilus	s. 108 orsz. 2661	188	160	190	132	132	136	136	51	21 23	500	1591	

Munkálkodásunk közepette, melynek célja kikeresni a jelesebb tenyészeteinkből az egyes termelési céloknak legmegfelelőbb típusokat, hogy azokat mintaképpül állítva működhesünk több egyednek, törzsnek, tenyészetnek kiépítésén — már egy kis eredményt értünk el, mert megtaláltuk amit kerestünk, s megfogjuk találni amit keresni fogunk, mert ez ideig csak a két — erdélyi magyar marhánál ritkább — termelési ággal végeztünk, a tejelési és gyorsfejlő, vagyis hustermelő típusal s hátra van még ősi marhánk speciálitását — az erőtermelést — leghívebben képviselő legjobb tenyészetek, illetőleg egyedek kikeresése, melyekből hál' Istennek még van bőven.

Mint látható a fenti kimutatásokból maximális tejelési eredményt feltüntetető, Csokros nevű, Lészai-féle tehén, nem csak tejelésben kiváló, hanem különben is szép tehén, sajnos azonban kevés ilyen tehén van még, hanem azért, ha egy kicsit a dolog fenekére tekintünk, nem kell erősen kétségbe esnünk, mert a fent felsorolt 4 drb. Lészai-féle tehén közül, ha a borjúk részére is felveszünk 450-500 l. tejet, hát Csokros adja tejből, testsúlyának k. b. 7-7-szeresét; Cukros adja tejből testsúlyának k. b. 5-3 szorosát; Lunája adja tejből, testsúlyának k. b. 4-szeresét; Ilus adja tejből, testsúlyának k. b. 4-szeresét, ez pedig most, mikor a számító gazda tudja, hogy az a

hák »tej bőséget« idézzenek elő, csak az a baj, hogy nem igen teszik.

Ami különben a magyar erdélyi marha tejelését illeti, a fenti tenyészeteiktől eltekintve is *szót érdemel*, mert mint régebbi cikkeimben magam is rámutattam, s mint Csontos Miklós az »Erdélyi Gazda« utolsó számában igen helyesen jegyzi meg, a magyar marha erdélyi típusa kielégítette tenyésztőjének tejelés iránti igényeit is s amellet huzta az igát is — tehát megfelelt a népnek — s ez a fő! Igen érdekesen hasonlítja össze Csontos Miklós, régi erdélyi és mezőhegyesi teheneinek, tejhozamát az erdélyiek javára.

Igaz lélekkel mondhatom továbbá azt is,

hogy ugy köztenyésztésben, mint nagyobb tenyészetekben, van sok a közepes tejlést jóval felülmúló egyed, de azért megjegyzem, hogy nem akarunk mi egy olyan marhát tenyészteni a magyar marhából, mely »Medchen legyen für Alles«, hanem egy olyat, melyik első sorban az eddiginél, edzetsége feláldozása nélkül, jobb hustartó lesz, egy olyat, mely ad sok hust, s egy olyat, mely ad sok tejet; s ha hármas célunk közül csak a legelsőt is elérjük akkoris többet tettünk, mintha ősi marhánk sok hivatásos szakértő (?) által ajánlott keresztezéséhez folyamodnánk, mert még eddig minden keresztezés csak a további tenyésztés folyamán érvényesített »rokon tenyésztéssel« ért célt, s mi, — lévén nem csak kitűnő egyedek, hanem törzseink, tenyészeteink, melyek kiválnak egyik-másik termelési ágban, alakíthatjuk, gyurhatjuk tenyészeteinket, idegen vér nélkül is.

Jászberényi támadásának éle, szegény magyar ökrök iránt irányul, hogy mért nem nyomják ugy a mázsát, mint a tarkák, s ez által a magyar ökrök tartása nem csak rossz gazdálkodás, hanem — quasi — hazafiatlanság is, mert cikkét nemcsak mint »gazda«, hanem mint »magyar polgár« is írta.

Hát kérem szépen ez vért kíván, mert hiszen mi is magyarok volnánk! Nohát öntsük a vért, jó feketét, hadd fogyjon a nyomda festék!

Tudjuk, hogy a magyar ökrök a tarkákkal szemben első sorban üzemi, jobban mondva földmívelési szempontból bírálendók el.

Erre vonatkozólag lássuk először Jászberényinek fiatal korban kimustrált tarkáit. Tudjuk, hogy ezeket a tarkákat ott ahol tartják, azért mustrálják ki, mert elnehezdednek annyira, hogy nem bírják az igát, de nem annyira, hogy egy kis további táplálást ne bírnának el — tehát azoknak is kell eladásig még sok jó koszt.

Én láttam nehéz tarka ökröket nyári szántáskor arasznyi nyelvet lógatva bandukolni a barázdában s azt is láttam, hogy ezeket az ökröket naponta 5—6-szor itatták a barázda végén. Azt is láttam, hogy két ilyen ökör majd annyi takarmányt fogyasztott el mint 4 drb. sokkal több munkát végző magyar ökör.

Viszont, hogy mit bir elvégezni a magyar ökör, arról csak azt irhatom, hogy sok gazda megérdemelné azt, hogy őt magát fogják a járomba, annyira zsarolja, kinozza, erőltető terhes munkára kényszeríti magyar ökreit s azok bírják. Bírják az ökör kor akár legvégsőbb határáig és sok gazda ki sem mustrálja, míg csak nem lóg a foguk mint a nádszál s ma mikor a befogni való magyar tinó nagyon de nagyon drága, talán van egy kis ratió is a kései mustrálásban, mert ha rá is fizet a must-

rak hizlalására, hát akkor is kifizette magát százszor és ezerszer az a szegény ökör, melynek értékcsökkenéséből — még ha soványan értékeljük is — kicsi % esik egy esztendőre.

Ez az egy szempont is elég megdönteni Jászberényi nagyon szép okoskodását, de füzük egy kicsit tovább a gondolat menetét s ez alapon azt kérdelem, hogy ha a tarkákat a fehérekkel hasonló tartásban részesítjük hova jutnak azok? Én láttam ezt is és hivatkozhatom hazarészünk egyik igen tekintélyes gazdájára Csontos Miklósrá, ki az »Erdélyi Gazda« 1909. március 14-i számában elpanaszolja a pirostarkákkal 25 év előtt tett keserves tapasztalatait, vagy hivatkozhatom Várady Gézára, ki az »Erdélyi Gazda« 1909. június 27-i számában szintén leszegezi azt a tényt, hogy Erdély kezd kiábrándulni a pirostarkákból.

Kérdheti most bárki, hogy miért emelkedik a tarka marha számbeli statisztikája, ha az nem sokkal jobb a magyarnál. Erre azt felelhetem, hogy a tarka színben még nincs benne a javulás is — egyes szigeteket, különösen a Dunántúlt és nálunk a Szászföldet kivéve —, mert minden fajtának fele a jászokban van, s én több csenevész tarka marhát láttam mint fehéret, épen azért, mert sokan a tarka marha tartását a paradicsomba vezető utnak tartották — anélkül —, hogy magyar marhájuknak csak kissé jobb tartásával és okoszerű tenyésztésével csak egy lépcsőt is építettek volna a paradicsomhoz vezető utba, s hogy ez mily sok keserű csalódáshoz vezetett, arról beszéljenek azok a milliók melyeket külföldnek dobáltunk — tarka angyalokért!

Mindezek után rátérek annak a tárgyalására, hogy a »husinség«, illetőleg drágaság részbeni előidézésével vádolt egyletünk mit tapasztalt a hustermelő típusok keresésénél.

Ha tavaly kerestük volna a fenti típusokat Szt.-Demeteren találtuk volna meg, de az idén mivel tudjuk, hogy I. Sperker Ferenc tenyészete a róm. kath. státusé. Radnóthra mentünk, s amit láttunk egyszerűen bámulatba ejtett.

Sperker Ferenc tenyészetét megfizetni nem lehet, csak csudálni s épen ezért, habár az eladási ár felől is tájékozva vagyok mégis csak az egyes átadott állatok súlyát, életkorát közlöm a következőkben:

Sperker illetőleg a Radnóthi uradalom 3 drb. tehenéről és 1 drb. üszőjéről (Viola) ajának itt a következő *testméretek és leírások is:*

Mint a fenti kimutatásokból élénken ki világlik valóban mesések az elért eredmények, de hogy igazi fogalmat alkothasson bárki is a szebbnél szebb és hustermelési, nemkülönben a — dongásság és erős végtagok révén — erőtermelési szempontból bámulatos állatoknál,

Kimutatás.

Sperker Ferenc szentdemeteri erdélyi-magyar jellegű törzstenyészete egyedekének súlyáról.

Sorszám	Az állat neve	Kora		Sulya kgr.	Jegyzet.
		hó	év		
I. Tehenek és üszők:					
1	Szeles	3	8	560	Félesipeju.
2	Virág	3	10	503	
3	Szilaj	4		519	
4	Gyéres	6		517	
5	Vérmes	8		570	
6	Csokros	5		540	
7	Szarvas	5		600	
8	Vidor	7		569	
9	Csipke	8		585	
10	Nyájas	13		532	
11	Nyalka	12		587	
12	Szidi	6		592	
13	Gyöngyös	8		604	
14	Szegfü	7		591	
15	Hattyu	6		568	
16	Szemes	10		615	
17	Gyomros	8		602	2 hetes üsző borjuval
18	Szultána	5		657	1 hónapos bíka borjuval
19	Gyürüs	7		600	
20	Szivós	7		630	
21	Széles	3		595	1 hetes üsző borjuval
22	Hetyke	4		712	2 hetes üsző borjuval
23	Gyémánt	4		576	
24	Hires	3		575	
25	Viola	2	11	575	
26	Nyertes	2	10	576	
27	Nyerész	3	2	565	
28	Gyopár	3		525	
29	Szöke	3	1	530	
30	Szagos	2	2	506	
31	Nyalka	2	1	466	
32	Gyömbér	2	6	475	
33	Csokrosé	1	6	420	
34	Csendesé	1	6	430	
35	Nalkáé	1	3	367	
36	Gyémánté	1	1	300	
37	Szegfüé	1	1	298	
38	Szidié	1	1	292	
39	Szultáné	1		275	
40	Gyürüsé		11	251	
41	Vidoré		9	224	
42	Gyéresé		7	181	
II. Bikák					
1	Rákóczi törzsbika	6		872	Lábfájás miatt nem mérettetett le.
2	Gyuró	2	1	590	
3	Vidám	2	4	670	
4	Csárdás	2		615	
5	Vidor	1	6	464	
6	Nyálkos	1	5	430	
7	Szikla	1	3	415	
8	Szittyá	1	2		
9	Győző	1	1	382	
10	Vitéz		11	306	
11	Gyimes		11	285	
12	Csipkéé		9	266	
13	Csokrosé		8	238	
14	Csendesé		7	227	
15	Nyájasé		6	188	
16	Szarvasé		5	151	
17	Nyalkáé		6	140	

Kimutatás a radnóthi uradalom 4 drb. Sperker-féle gyorsfejő tehenéről.

A tehen neve	Övméret	Törzshossz	Hát hossza* fejől fark- tőlig	Mar magas- ság	Hátmagas- ság	Farbub- magasság	Farktö- magasság	Fejhossz	Fejzélesség	Testsúly	Jegyzet.
Szivós	200	176	193	141	139	141	141	59	22 25	—	Ezüst szürke színezet, mely átmege a darvasfelé, puha, könnyen ráncolható bőr, a törzshöz viszonyítva kis rövid fej, nem túl nagy, de szabályos csákó-szarvak, rendes nagyságu szem, fekete szutyak, ideális szép hátvonal, vastag, erős, felül husosan izmolt egyenes végtagok; izmos, jól lebe-nyelt nyak — a téglányt megközelítő törzs, s ebben a téglányban a többi testrészek arányában megnyúlt és rend-kívül széles far, *a hát hosszát is meghaladó övméret jellemzik Sperker tehencit s ugy hiszem egyben a gyors- fejő erdélyi-magyar tehencet. A tejlésről sajnos nincse- nek adataink.
Gyürüs	200	180	199	138	138	138	138	51	23 26	—	
Viola (2 éves és 11 hónapos)	197	194	198	137	137	139	140	49	22 23	—	
Szultána	205	180	198	144	143	143	143	52	22 25	657	

hát megkellene azokat pénzni, a magyar marha ellenségeinek is.

Ott van pld. a Szultána nevű tehén 657 kgr. élősúllyal, 144 cm. átlagos hátmagassággal, mely csak a marnál emelkedik egy árnyalattal az izmoltság miatt, ha ehhez hozzá vesszük a 205 cm.-es övméretet és 198 cm.-es hosszúságot, hát némi fogalmat alkothatunk az állatról.

E helyütt kénytelen vagyok néhány szóval teilemlíteni Vásárhelyi Gézának a »Köztelek« 1910. évi 7-ik számában »Hogyan tenyészünk az erdélyi jellegű magyar fajta szarvasmarhát« cím alatt felhozott abbéli aggályát, hogy a magyar marha gyors fejlesztésével veszít meseszerű edzettségéből s a bikák növendékkorban elkényeztetése — a köztenyésztésben, mikor a bika csak legelőn él — megbosszulja magát, mert félre áll a legénykedéstől. Ez egy igen megszivlelendő észrevétel, de ha már megadta az Isten érnünk, hogy beszélhetünk gyorsan fejlődő magyar marháról, s beszélhetünk arról, hogy a bikákat csakis gulyatulajdonosoktól szerezhessék be a községek, akkor beszélhetünk arról is, hogy az a gulyatulajdonos gondoskodik állatai olyan módon való tartásáról, hogy mint Vásárhelyi írja: »Istállójuk tavasztól őszig az Isten szabad ege legyen. Lombok keféljék, harmat fehéritse, eső mossa, vihar- és jégverés edze« — ebből minél kevesebbet kérünk — »eleségét hegyes-völgyes dus legelőn fáradtsággal keresse.«

S ez úgy is van jól, azért írom hogy van, mert tényleg nagy súlyt helyez a magyar-erdélyi szarvasmarha minden rendű javítója, növendék állatai edzésére, de emellett, s ezt ne vegye rossz néven tőlünk, még maga a magas miniszterium sem, tudjuk — mi elmaradt erdélyiek is —, hogy ha az a még magasabb örök Isten nem adja meg a legelők bujaságához szükséges áldásos esőt, hát bizony gondoskodunk arról, hogy ne essék vissza állományunk, s különösen bikáink. Arról meg aztán, hogy a jó és szép bika egy-egy kis erőt — buja legelők híján — egyébből kapjon, arról gondoskodnak a »szabályrendeletek«, mely szabályrendeletek pontos keresztülviteléről gondoskodhatik a törvényes hatalom! Amint erre mifelénk gondoskodik is!

Ugy az eddig megvizsgált tejelő, valamint hustermelő tehének általános jellemzését a kimutatások »Jegyzet« rovatában adom, azzal a szerény megjegyzéssel, hogy az csak saját véleményem, épen ezért nyílt kérdéssé teszem!?!

Mindezek után azzal fejezem be, már is hosszúra nyúlt cikkemet, hogy látva több magántenyésztésnek s hála Istennek egyes vidékeken a köztenyésztésnek is javulását és tudva, hogy vannak nemcsak 1—2, hanem több a

javulás terén, az ideálisat megközelítő, úgy apa, mint anya és növendék állataink, hát át kell-e nekünk térni a nyugatiak tenyésztésére? Én azt mondom, hogy *nem!* Nem kell áttérnünk már csak azért sem, mert a magyar ökrök nevelése úgy gazdasági, mint üzleti szempontból helyes és jövedelmező, de ettől eltekintve, a magyar-erdélyi marha — viszonyaink között — mint Csontos Miklós és mások tapasztalata is bizonyítja, jobban megállja helyét a nyugatinál. Nem kell továbbá áttérnünk azért sem, mert módunkban van a magyar-erdélyi marhát fokozódó igényeink szerint tovább javítani, s az a tanítás — eltekintve attól, hogy hazafias kötelességünk — eredményesebb lesz, mintha majd nagy áldozatok árán egyszerre áttérnénk a *hasznothajtóbbnak látszó* nyugatiak tenyésztésére, annyival inkább, mert csak tőlünk függ, hogy majd a látszat is a magyar-erdélyi marha tenyésztése mellett döntsön.

Ez az utóbbi szempont vezette egyesületünket megalakulásakor, s most arra kérem Jászberényi András tisztelt és kedves barátomat, hogy tekintsen a dolog mélyére s csapjon fel közénk, nem mint az akadémia gazdaságának vezetője, mert ott — szerintem — még a pirostarkáknál is jobban tejelő borzdereseket kellene tartani, hanem mint tanár s oltsa tanítványaiába annak tudatát, hogy a magyar-erdélyi marhát nemcsak tartani kell, hanem javítani is, *mert lehet.* Más szóval, minden magyar gazdába bele kellene oltani, hogy legyen igazi tenyésztő, mert akkor tenyészete mindig a kor színvonalán áll, s nem kell a viszonyok változásával kapkodnia s kapkodását — saját kárán tanulva — esetleg keservesen megbánnia, más szóval ne felejtse azt, hogy a rosszat jóvá, s a jót jobbá tenni olyan legszebb emberi feladat, melyen előre, rajta van a gondviselő Isten áldása!

Szász Ferenc.

A vértetű Kolozsvárt.

II.

Lássuk már most ezt a rovar és életmódját közelebbről.

A vértetűt a laikus, vagyis helyesebben, aki még nem látta, mikroszkopikus kis állatának gondolja, pedig ugyancsak nem az. Annyira nem, hogy a közönségesen is ismert levéltetveknél is nagyobb, a nyáron át fojtósan megfigyelhető szüzen szaporító nőstény ugyanis kifejlett állapotában 1.7—2 mm. hosszú.

A vértetves fán ezek a nőstények csoportosan találhatóak. Minden csoport fölött *kékesen hamvas, fehér, gyapjuszzerű bevonat* található, amely a vértetves fa inficiált részeire

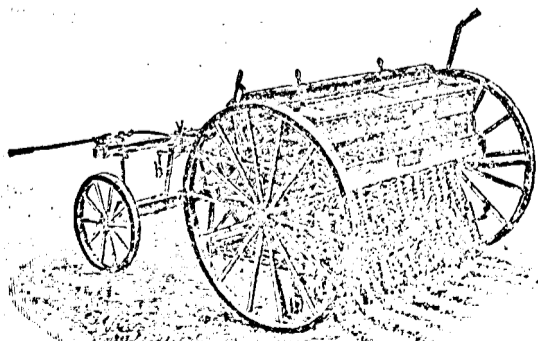
rendkívül jellemző. Ha ennek magyarzatát keresve, közelebbről megnézzük a vértetveket, azt látjuk, hogy ezeknek hátsó felén a test hosszában 4 sorban viaszmirigyek vannak, amelyeknek az a feladata, hogy kiválasszák az említett kékes-fehér bevonatot. »Ez a váladék kora tavasszal az egyes állatok hátán eleinte csak igen kis pontok alakjában szivárog ki, majd később finom szálakká nyúlik, míg végre az egyes szálak teljesen össze-vissza fonódva egy kis pehellyé tömörülnek össze. Mikor pedig az egymás mellett levő rovarok igen megszaporodnak, akkorra az egyes pelyhek — kivált a fiatal és még igen mozgolódó állatok ide-oda járkálása folytán szintén összeverődnek s így az összes váladékból a vértetű folt felett egy egységes takaró keletkezik, mely aztán néha igen nagyra szaporodik fel s ez a vékonyabb (2—4 cm.-es átmérőjű) ágakról néha úgy csüng le, mint a szakállas zuzmó.«

Ha most ez alól a fehér habszerű váladék alól néhány vértetűt kivesszünk s körmünkön szétörzsöljük őket, akkor körmünk olyan lesz a vértetűben levő nedvtől, *mintha vértel kenték volna be*, innen van a vértetű német neve (Blutlaus), amelyet magyarra is lefordítottak s ez a tulajdonság egybevetve az említett hamvas, viasszerű, fehér váladékkal a laikusnak is könnyen felismerhetővé teszi ezt a rovar.

Maga a vértetű azonban sem nem fehér, sem nem vörös, hanem barna, de hamvas deres árnyalata van s így hamvas-ibolyaszínűnek látszik.

Maga a vértetű karcsubb vagy zömökebb, potrohosabb termetű rovar, eléggé feltűnő lábbal. Reánk nézve legfontosabb szerve a szája, amely szurásra és szivásra alkalmas nyulványokkal bir s a következő részekből áll. »Először van egy kis rövid felső része, az ugynevezett felső ajak és azzal szemben egy hosszab rész, amely a kifejlődöt példányoknak a hátulsó (harmadik) lábpár tövéig ér, de az igen fiatal fejletleneknél még a testnél is jóval hosszab. Ez az ugynevezett alsó ajak és kívülről láthatólag három részből, izből van összeillesztve. Ez az alsó ajak olyan, mint egy kis vályu, vagyis belül ki van vágva és azon az oldalán, mely a testétől eláll, végig föl van hasítva. Az alsó ajaknak ez a berendezése arra való, hogy a rovar a tulajdonképeni szivó részit a szivó sertéket abba, mintegy védő hüvelybe elhelyezhesse; például ha helyet változtat, vagy a szivást egyik-másoknál fogva abbahagyja.

Maga a szivószerkezet négy igen finom, mindazonáltal eléggé szilárd sertéből áll. Rendes körülmények között a vértetűn csak három ilyen sertét látunk, mert közülök kettő könny-

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcsepőkészletek, benzínmotorok, resicai acélek, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmívelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigényőksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

nyebben, már a legcsekélyebb nyomásra is szétválnak; ellenben a másik kettő csak nagy nehezen és elválasztásuk az arra való külön eljárás nélkül csak ritkán sikerül.

Hogy a vértetű ezekkel a nivó sertékekkel hogyan táplálkozik, azt első pillanatra nehéz belátni. Pedig a dolog igen egyszerű. Minden egyes sertén az egyik oldala hosszában egy kis barázda fut végig; már most, hogyha két serte épen ezen barázdas oldalával érintkezik és egymással szilárdan összeáll, abból valószínű cső lesz, ugyan így lesz a másik két sertéből is szintén egy cső; ez a négy serte, illetve a belőlük keletkezett két cső adja a rovar szívó készülékét; mert ez az összeálló és vékonyságához mérve meglehetősen szilárdságu serte elég erős arra, hogy a vértetűt azt a fa fiatal, még meg nem keményedett felbőren át a fába annyira bemélyeszhesse, hogy vele azokat a (kambiális) részeket elérhesse, amelyekből maga részére a szükséges táplálékot kiszívhatja. Ime így szerzi táplálékát a fa nedvességének elvonásával a vértetű!

A vértetű életmódjának, illetve kártételének pontosabb megértéséhez még az is szükséges, hogy a vértetű fejlődési viszonyaival is megismerkedjünk.

A vértetű ugyanis *hihetetlenül szapora állat*, szaporasága a következőkben nyilvánul. Kedvező időjárás esetén a vértetű folyton szaporít télen úgy, mint nyáron. Kedvezőtlen időjárás esetén, ha tudniillik a tél nagyon zord novembertől januárig abbamarad a szaporodás. Minden nőstény megtermékenyítés nélkül (nyáron nincs is más, csak ilyen nőstény) tehát szüzen-szaporodással 30—100 utódot hoz a világra, még pedig nem rakja le a petéket, hanem eleveneket szül. Minden fiatal állatka 12, de legfeljebb 16 nap alatt eléri ivarérettségét s maga is szaporít s így támadnak aztán az utódoknak százazrei és milliói. Ha csak 50-et szül is egy vértetű, már az ötödik ivadék alkalmával 312 és fél millióra szaporodott a számuk s ha ennek fele el is pusztul, még akkor is rettenetes mennyiség marad meg.

Ezzel szemben alig van ellensége a vértetűnek! Legallább is olyan, amely hathatósan pusztítaná nincs, mert *arra még nem volt eset, hogy a vértetű természetesen vagyis emberi irtás nélkül kivesszett volna.*

Most pedig még két kérdésre kell felelnünk, mielőtt a védekezésre reátérnénk.

Hogyan terjed a vértetű.

Ősszel a szüzen szaporító nőstények olyan utódokat is hoznak világra, amelyeknek szárnyaik vannak. Ezek is szüzen szaporítanak, de már csak néhány utódot hoznak létre, amelyből újra szárnyatlan de ivaros, azaz részben him, részben nőstény alakok keletkeznek. Ez a nőstény már csak megtermékenyítés után tojja le egyetlen petéjét, az úgynevezett téli petét, amely vagy még ősszel kikel szárnyat-

lan szüzen szaporító nősténnyé, vagy pedig, ha hideg a tél, csak tavasszal.

A szárnyas alakról azt hitték, hogy jó repülő s főképpen ez hurcolja el a bajt. Ám ez nincsen így. A szárnyas alak nem, vagy csak alig tud repülni s nagyobb távolságra csakis a szél viheti el. Ez azonban elviszi, mint erről magam is meggyőződtem, mert találtam itt Kolozsvárt egy almafán egyetlen szárnyas alakot, és pedig olyan helyen, ahol a legközelebbi vértetves fa legalább is 1 kilométer távolságra volt.

De még sokkal jobban terjed a vértetű a szárnyatlan nyári alakokkal. Ezek, ha nem férnek el a »fészekben«, lepotyognak a földre s onnan más fára másznak. De az is megtörténik, hogy mozgó állatra esnek, vagy magára az emberre s így esetleg a kertmunkások maguk hordják el a vértetűt s így aztán csinálnak olyan kárt, amit semmiféle módon nem tudnak kárpótolni. Azért csak óvatosan azzal a madárvédelemmel!

Mindezek azonban csak kisebb területen belül terjesztik a bajt. Nagyobb távolságra, egyik országrészből a másikba csakis oltóvesszővel, vagy fiatal fákkal vándorol el a vértetű, hogy a környék fát csakhamar befertőzze, ami hamar meg is történik.

Mert a vértetű az almafát kedveli ugyan, de ebben aztán nem válogatós s mindaz, amit a vértetű terjedésére szabálynak irtak le, csak a véletlennek az általánosítása. Lehet, hogy vannak ellentállóbb fajták, de *teljesen ellentálló nincs.* Lehet, hogy a vénheft fákon gyakoribb (valószínűleg ilyen fa több is van!), de bizony jól érzi magát fiatal fán éppen úgy, mint öregben. Hogy sűrűn ültetett vagy sűrűbb koronájú fán gyakoribb, annak is megvan a maga oka; ilyen esetben egyik ág a másikhoz ér, a vértetű tehát ágról-ágra mászhat.

Én Kolozsvárt a vértetű terjedésében semmi, de semmi szabályszerűséget nem láttam, úgy, hogy az a meggyőződésem, hogy ahová a vértetű elmászik, vagy ahová emberrel vagy állattal vagy szél közvetítésével eljut, ott megtelepszik s nem válogat éppen semmit sem az almafában.

Ezekre a legszebb bizonyíték a már említett és fertőzött körtefán kívül, amely mellett tiszta, nem fertőzött almafák is voltak (s még sem ezekre került!) a következő tény. Kolozsvárt a Szamos *balpartján* vagy annak távolabbi környékén a gyümölcsösök almái tele vannak vértetűvel. A Szamoson túl vagyis a Szamos jobb oldalán sehol sem akadtam sokáig vértetűre, míg végre a Szamostól jó messze, a Görögtemplom-utcában akadt egyetlen egy, fenyőktől körülvett almafa, amely erős vértetves fertőzést mutatott. És csak ez az egyetlen fa volt itt és nem több. Itt aztán most, tekintettel arra, hogy ez a fa talán még most is áll, bármennyire is javasoltam kivá-

gatását, szépen lehet majd tanulmányozni, hogyan terjed *minden szabály nélkül* a vértetű, mint ahogy szabály nélkül jutott ide is, a fő fertőzési területtől jó messze — fenyvesek árnyékába!

Hogyan tesz kárt a vértetű?

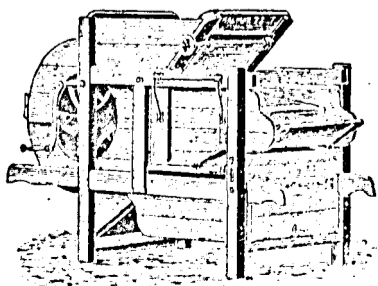
Említettük fentebb s részletesen le is irtuk, hogy milyen a vértetű szívó-szája. Ott, ahol ezt a szívót a vértetű az almafába szurja lassanként rózsás színű kidudorodások keletkeznek, amelyek nagy mértékben elégtelenítik a fát. Ezek a kidudorodások beteg szövetből állanak, amelyek a fa egészséges kambiumának elromlása folytán állanak elő, s amely beteg szövet, felduzzasztja a fa kérgét. A kambium elváltozását a szívón át belövelt nedvnek kell tulajdonítanunk.

Egyébként a vértetű károságára vonatkozólag a Rovartani Állomás kiadványaiban a következőket olvassuk: »A vértetű az almafára nemcsak azért veszedelmes, mert sebein állandóan tanyázik és megakadályozza teljes beheggedésüket, hanem azért is, mert ha igen elszaporodik, akkor felvándorol az ágak felsőbb részeire, a vesszőkre s a hajtásokra, azokat megszurja s erre a vessző vagy hajtás héja a tömeges vértetű szurása következtében vagy megreped, vagy ha nem reped meg, akkor ezen a helyen kisebb dudorodás nő. Ez a dudorodás később elhal és kiszáradhat még a nyár folyamán, de a jövő tavaszig minden esetre elpusztul s akkor ezeken a dudorodásokon és a repedés helyén is a vértetű még nagyobb tömegben telepszik le s a támadást még nagyobb erővel folytatja. Az így megtámadott galy és ág, habár félig-meddig életben marad is, tele van dudorodásokkal és soha be nem forradó sebekkel, melyekben a vértetű tanyázik. Az ilyen sebhelyek addig, míg a fa életben van évről-évre nagyobbodnak, növekednek és ökölnyi nagyságot is elérhetnek. Az így tönkretett vessző, galy és ág aztán télen részint a fagytól, részint az ólmos (ónos) esőtől könnyen tönkre megy és a *vértetűtől meg-támadott fiatal almafa 5—6 évi kinlódás után rendszerint elpusztul.* Megtörténik ugyan az is, hogy az erősebb, nagyobb fa nem pusztul el egészen a vértetű támadásai folytán, de az akkor nyomorában nem fog többé jól teremni. A vértetűtől inficált almafák tulajdonosai általánosan és egyhangulag panaszkodtak, hogy fáik alig, vagy épen nem teremnek.
Dr. Rapales Raymund.

Miért üldözzük a turkesztáni lucernamagot?*

E címen Schmidt Oszkár vetőmagvizsgáló állomási assistens cikket irt az »Erdélyi Gazda« f. é. január hó 15.-én megjelent 3. számában. Közleménye, országos intézményeknek és azok

* A lapunkban való polemikát ezzel befejezettnek jelentjük ki. Szerk.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európaszerte első helyen elismert kitérő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisele

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

1006

vezetőinek tanácsokat osztogat olyan szakmákban amelyeknek ő nem művelője. A hangnem pedig, amelyekben közleményét tartja, legalább is szokatlan. Az érintett intézmények nincsenek rászorulva arra, hogy ilyen támadás ellen azokat védeni kelljen, épp azért nem is foglalkozom e közlemény nem tárgyilagossá részével, még kevésbé a kevés szerénységre valló tanácsokkal. Csúpan tárgyilagossá állításaira jegyzek meg annyit, hogy Rabenhorst Kryptogamen-Flora c. művének I. kötetében a szóbanforgott gomba tényleg Pseudopeziza Trifolii (Bernh) forma Medicaginis (Lib) néven szerepel s e név megfelel az akkori ismereteknek. Amde 15 év óta a karaván sokat haladt s ma tudjuk, hogy a Pseudopeziza Trifolii Fuck és a Pseudopeziza Medicaginis Sacc két különböző gomba. Előbbinek tömlői 66 μ . hosszúak, 12 μ . vastagok, bennök a spórák egysorosán fekszenek, méreteik 14 \times 4 μ . Utóbbinak tömlői 75–80 μ . hosszúak 10 μ . vastagok; bennök a spórák kétsorban fekszenek, méreteik 8–11 \times 4–6 μ . De tudjuk az is, hogy a Ps. Trifolii nem bántja a lucernát, viszont a Ps. Medicaginis nem él meg a lóherén. Hogy Schmidt a magon is megtalálta volna e gombát, azt mindaddig nem hihetem el, amíg erről vagy szakszerűen be nem számol, vagy pedig rendelkezésemre nem bocsát ilyen magot. A turkesztáni mag sápadt színéből következtetni a mag fertőzöttségére nagy naivitás, lévén a sápadt szín e magnak jellegzetes tulajdonsága. Egyébként ilyen dolgot nem következtetéssel, hanem vizsgálattal lehet megállapítani.

Első és az utolsó hozzászólásom ez Schmidt szóbanforgó közleményének tárgyilagossá részéhez, a többire nincs megjegyzésem.

Hegyí Dezső.

IRODALMI SZEMLE.

A magyar mezőgazdasági kísérletügyi intézmények címmel Dubravszky Róbert miniszteri tanácsos, a földművelésügyi miniszter megbízásából egy terjedelmes könyvbe összefoglalta a magyar mezőgazdaság szolgálatában álló kísérletügyi intézményeket. Leírja ebben azok keletkezése történetét, rendeltetését, berendezését, az intézetek igénybevételének feltételeit stb. Ismerteti a vegy-, mag-, bakterológiai-, állat-életani-, rovar-tani-, növénytermelési-, növényélet- és kórtani-, dohánytermelési-, szőlészeti-, erdészeti-, szesz-, gép-, stb. kísérleti állomásokat. A könyv végén az intézetekre vonatkozó általános érvényű rendeletek vannak összefoglalva. Sok érdekes új dolog van, ami olvasó közönségünket érdekelné, az egyes intézetek 3 évi működésének leírásában. A 228 lapra terjedő könyvet most küldte meg szerkesztőségünknek a miniszterium, mely egyszerű levelező-lapon való megkeresésre bárkinek díjmentesen küldetik meg. T. B.

1908. évi magyar borok összetétele.

Krámszky Lajos, az orsz. m. kir. kémiai intézet fővegyésze az idén is kiadta füzet alakjában nagyarányu borvizsgálatainak eredményét, amely vizsgálatok ezuttal főként 1908. évi borokra vonatkoznak, azonban régebbi évjáratu borok vizsgálati eredményét is tartalmazza táblázatai. Konstatálja, hogy Magyarország 1908. évben gazdag szürete volt (8.024.000 hl. ujbó Horvát-Szalvonországgal együtt) és minőség tekintetében is a legtöbb helyen kitűnő, erős, egészséges borokat kapott. Az általános adatok után, amely Magyarország 1908. évi szőlőterületére, átlagtermelésre, időjárására, borbehozatalára és borkivitelére, valamint szőlőforgalmára vonatkoznak, az 1908. évi borok összetételét mutatja ki táblázatokban borvidékeként csoportosítva. A vegyvizsgálati eredményekből különösen két megállapítás érdeklő a borászembereket. Krámszky már tavaly rámutatott arra, hogy nálunk különösen fajtisza boraink között találunk olyanokat, amelyeknek 100 köbcentiméterében 0.14 grammnál kevesebb hamu van. Újabb vizsgálatai ezt a tavalyi kijelentését megerősítik, azért azt mondja, hogy a mi borainknál a határszámot 0.14

illetőleg 0.13 grammnál jóval alacsonyabbra kell tennünk. A másik megállapítása a borok foszforsavtartalmára vonatkozik. A francia tudósok azt tartják, hogy jobb, kiválóbb borokban mindig több a foszforsav, mint a silányabbakban. Minthogy azonban Krámszky igen finom borokban is aránylag kevés foszforsavtartalmat talált, azt mondja, hogy e tekintetben a német borászok álláspontjára kell helyezkednünk, akik ugyan elismerik a foszforsav fontos fiziológiai jelentőségét, de összefüggést a bor jósága és a benne levő foszforsav mennyisége között nem látnak. Csakis a tokaji édes borokban kívánnak meg bizonyos nagyobb foszforsavtartalmat és ebben, mondja Krámszky, igazat adhatunk nekik.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A szeszadó törvényre vonatkozó 1908. évi XXVIII. t. c. 88. § értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszadótól évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszadók tarthatnak igényt, melyek a szeszadójükből kikerülő moslékot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el.

A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint folyó évi január hó 1.-től április hó 1.-ig terjedő időszakban Leipzig Vilmos budapesti cégnél (V. Széchenyi utca 1.) 1000 q., Hirsch Ödön kolozsvári cégnél 2300 q., Neumann testvérek aradi cégnél 10,000 q., a Gschwindt-féle részv. társaság budapesti cégnél pedig 471 q. száritott szeszmoslék kerül eladásra.

Felhívjuk ez uton is hazarészünk gazdáközönségét, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fentnevezett szeszadókhoz.

A XXVIII. budapesti tenyészállatvásár díjazási céljaira Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter 16,600 koronát engedélyezett. A Budapest székesfőváros közönsége részéről kiállításba helyezett 1000 koronás tiszteletdíjjal együtt tehát 17,1600 korona értékű díjak fogynak a tenyésztők jutalmazására rendelkezésre állani. A díjakat ez alkalommal is műtárgyak alakjában fogják kiadni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Az új agrárbank. A bankalapítási terv, mely különösen a kis ember segítségét tűzte ki célul, lassankint formát ölt. A tárgyalás, a három jól bevált intézetnek: a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Földhitelintézete és az Országos Középponti Hitelszövetkezet bevonásával folyik. Ezek együttvéve tíz millió koronával vennének részt az új intézet alapításában, a magyar állam ugyanennyivel. A husz millió alaptőkéjű új szövetkezeti bank bérletcsoportok szervezését és nagyobb birtoktesteken való elhelyezését tűzi ki céljául. A nagybirtokos eddig mindig egyetlen bérletnek adta ki birtokát. Nemcsak kényelemkeresésből, hanem azért is, mert így talált könnyen elég tőkével rendelkező bérlet, aki a befektetésével és vagyonával biztosítékot nyújtott. A kis ember ekként vagy egyáltalában nem jutott bérlethez, vagy csak albérlésben jutott hozzá elviselhetetlen áron. Ha azonban olyan intézmény, mint a milyen a tervbe vett szövetkezeti bank, a birtokossal szemben vállalja a nagybérlet szerepét, anélkül hogy ennek hasznára pályáznék, a kis embert pedig a földhöz és az anyagi eszközökhöz is hozzásegíti: sok százezer hold föld és sok százezer kis ember talál egymásra. Nemcsak az a birtokos, aki eddig egy bérletnek adta ki birtokát, fogja keresni az új szövetkezeti

bank révén a kis emberrel való összeköttetést, hanem az is, aki eddig maga kezelte. Talán az egyházi javak vezetői is kedvet kapnak erre a bérletrendszerre való áttérésre. A jövedelem hosszú időre egyforma, biztos, minden veszély nélkül való, és minden valószínűség szerint jóval nagyobb is. Azzal pedig, hogy sok százezer ember földhöz jut ekként, a nemzet leg-súlyosabb problémáinak egyike nyer megoldást.

— Mozgalom a gazdatiszti törvény revíziója érdekében. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Bujanovics Sándor elnökle alatt választmányi ülést tartott. Az elnök megnyitóbeszédében kegyeletes szavakkal emlékezett meg Kodolányi Antaltól, akinek érdemeit a választmány jegyzőkönyvébe iktatta és elhatározta, hogy az idei közgyűlés alkalmával fog gondoskodni az elhunyt kiváló gazdasági szakiró emlékének a megőrkítéséről. Az emlékbeszédet a közgyűléskor Fjörös Sándor gazdasági akadémiai igazgató fogja tartani. Az ülés további folyamán Jeszenszki Pál kir. tan. ügyvezető igazgató előterjesztése alapján a zárszámadásokkal új tagok felvételével, a segély és ösztönződíjkérvények elintézésével foglalkozott a választmány. Ugyancsak Jeszenszki Pál jelentette be, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ez évben nagyszabású gazdakongresszust rendez, amely igen alkalmas volna arra is, hogy a gazdatisztek érdeklő aktuális és fontos kérdéseket azon tisztán lehetne. Beható észmeccsere után amelyben részt vettek: Bujanovics Sándor, Deininger Imre, Székács Antal és mások a választmány elhatározta, miszerint az Ömgéhez megkeresést intéz, hogy az Országos Gazdakongresszus napirendjébe vegye fel a gazdatiszti nyugdíjkérdést és a gazdatiszti törvény revíziójának a kérdését. A gazdatisztek körében ugyanis általánosan kialakult az a nézet, hogy a mai gazdatiszti törvény sem a földbirtokos, sem a gazdatiszti érdekeinek nem felel meg. Tekintve az Ömgének a gazdatiszti kérdésben elfoglalt liberális álláspontját, remény van rá, hogy a gazdakongresszus kellő súllyal fogja illetékes helyen kívánni a gazdatisztek jogviszonyának a haladó kor szellemének megfelelő rendezését. A választmány végül néhány gazdatiszti cimbitorlásra vonatkozó bejelentéssel foglalkozott és elhatározta, hogy a gazdatiszti címet illetéktelenül használók ellen megteszi a feljelentést a földművelésügyi miniszteriumnál.

— Romboló szélvihar. A múlt héten egész Erdélyben óriási szélvihar tombolt, mely sok kárt okozott. A védtelenül álló házak szalmafedelét több községben nagyon megrongálta. Jegenyében oly erőre kapott a szél, hogy több háznak és istállónak a fedelét leemelte és idegen portára vitte. A facsometéket sokfelé kitérdelte; a mezőn künn levő széná, szalmakazlakat megtépdeste és széjjel hordta; Bogártelke és Türe között a telefonhuzalt megszakította. A széllel hó is jött, mely 2–4 cm. vastagon borította el a földet.

— A jégghiányról. Visszagondolva a tavalyi télre emlékezzünk vissza arra, hogy mennyi gondot, bajt és költséget szerzett ugy a falun, mint a városon lakóknak az enyhe tél következtében beállott jégghiány, melyet még mi, a zordabb klímájú erdélyi lakosok is megérezünk, nemcsak a főváros és alföldi városok lakosai. A törvény kimondja ugyan, hogy minden községben kell lennie egy jégveremnek, de ennél tovább nem megy; nem is mehet, mert hiába is volna jégverem, ha nem lehet megtölteni jéggel, mint ahogy nem lehetett a tavaly é s nehezen lehetett az idén is. Igyekeznünk kell még ami rövid időnk van hátra a télből, hogy azalatt megtöltsük vermeinket. Ha folyó vagy patak nincsen a közelben, honnan jéget törhetnénk, ugy kénytelenek leszünk azt magunk mesterségesen előállítani. Legegyszerűbben oly módon készíthetjük, hogy este felé mikor hidegebb kezd már lenni az idő, fagygni kezd, egy körülrákkolt területre, vagy gödörbe öntünk vizet, de csak olyan vastag rétegben, hogy az hamar fenékiig megfagyhasson. Ha az első réteg meg-

fagyott, akkor folytatólagosan lehet az éj folyamán több réteggel vastagítani úgy, hogy reggelre aszerint, hogy milyen hideg volt éjjel több-kevesebb cm. vastagságu jeget lehet a területről a verembe hordani. Más eljárás híjján ez a legjobb és legolcsóbb amit ajánlani lehet, mert ha jéggyár nincs helyben, csak vasuton való szállítással lehet jéghez jutni később, ami mindenesetre jóval drágább. Tavaly az új székely körvasut megnyitása után a görgényi lavasok és a Maros-parti szegény hegyvidék harkói a kora tavaszig való jégvágással és szállítással tekintélyes mellékkeresetre tettek szert.

— **Szőlőmunkás-tanfolyam.** A Kisküküllőmegyei Gazdasági Egyesület Dicsőszentmártonban március 15.-től husz egyén részére szőlőmunkás-tanítást rendez, melyre kisküküllői, marostordai és torjaaranyosmegyei földműveseket vesznek föl. A fölvetett növendékek lakást és hónapoként 40 koronát kapnak. A tanfolyam költségeit a földmívelésügyi kormány fedezi.

— **A Háromszékmegei Gazdsági Egyesület alakuló közgyűlése.** A napokban tartotta meg a „Háromszékmegei Gazdasági Egyesület” alakuló közgyűlését Szentkereszthy Béla báró főispán elnöklésével a vármegyeház dísztermében. Szentkereszthy Béla báró lelkes szavakkal üdvözölte a megjelent tagokat. Kitaró munkásságra serkentette őket. Bejelentette, hogy Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter jóváhagyta az alapszabályokat. Elérkezett a végleges megalakulás ideje. Isten áldását kéri az egyesület működésére. A hatásos megnyitó beszéd után Imreh Béla titkár ismertette az eddigi tevékenységet, amelyet legnagyobb mértékben a taggyűjtések vettek igénybe. Eddig elé 17 alapító, 9 örökös és 138 rendes tagja van az egyesületnek. A vármegye közönsége a vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőit átruházta az egyesületre, sőt a gazdasági alapot is kezelésébe utalta át. A tisztikar megválasztása során Király Aladár dr. alispán indítványára egyhangulag Szentkereszthy Béla bárót választották meg az új egyesület elnökévé. Aelnököknek: Béli Tivadar, Mikes Ármin gróf, Sinkovits Ottó és Király Aladár dr., számvizsgáló bizottsági tagoknak: Bogdán Arthur, Sipos Samu és Benedek János dr., igazgató-választmányi tagoknak pedig: Temesvári Gerő, Posta János, Miskolczi Vilmos, Morvay Endre, Zathurecky Kálmán, Cseh Gyula, Vajna István (martonfalvi), Imreh Albert, Szentiványi Miklós, Imreh Mózes, Kónya György, Veres Károly, Szabó Mózes, Boér Olivér, Nagy Károly, Imecs Ernő, Székely György dr., Imecs János, Becassy Imre, Sipos Samu, Hadnagy Gyula, Bányai Kristóf, Tamás András, Deák András, Páll Lajos, Kónya Miklós, Kónya Kálmán, Ujvárossy József, id. Temesvári János és Béli Pál választották meg. Végül Imreh Béla titkárnak az alakulás körül kifejtett tevékenységéért köszönetet szavaztak.

— **Országos tenyészállatvásár és gépkiállítás Budapesten.** Az O. M. G. E. által március 11. és 12. napjain a Tattersal-telepen rendezendő országos tenyészállatvásárra a bejelentések naponként szaporodnak. A beérkezett levelekből következőleg, a tenyésztők egy része azért halasztja a bejelentést, mert attól tartanak, hogy állataikat állategészségügyi zárlat esetén nem küldhetik a vásárra és így az előre befizetett tér- és hajtódíjat elveszítik. Ezért Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető titkár gondoskodott róla, hogy mindazon esetekben, midőn valamely tenyésztő vidékének zár alá helyezését március 11-ig a rendezőbizottságnak bejelenti, a már befizetett tér- és hajtódíjat visszakapja. A vásáron az állatok érkezésétől azok elküldéséig a legmesszebbmenő állatorvosi felügyeletet fogják gyakorolni és minden óvintézkedést megtesznek, hogy valamely fertőző betegség a vásárra be ne hurcoltassék.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELÉLŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Keresek gazdaságomba egy gépezet,

aki a kovács-munkákat is ellátja.

Dr. Ákontz János
Bethlenszentmiklós.

2539

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA AKOS
vezérfelügyelő 2091

Kiscsaládu szőlőkezelő,

ki a szőlészeti tanfolyamot jó sikerrel végezte szőlőoltásban, pincekezelésben, gyümölcsészetben és a gazdaság vezetésében szakszerűen jártas, jelenleg is Kisküküllőmegye legjobb szőlőtelepének kezelője s a gazdaságban mint számítartó van alkalmazva, olyan kisebb gazdaságban április 1-re alkalmazást keres, hol mint szőlőkezelő és gazdaság kezelője alkalmazva lenne.

Cím megtudható a kiadóhivatalban. 2530

Gazdatiszt kerestetik,

nős, kiscsaláddal
azonnali belépésre.

Nem nagy igényű, középkorú
egyének
bizonyítvány másolatokkal
ellátott ajánlataikat

Béli Tivadar
Bodola,
Háromszékmegeye küldjék.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulással	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963.54 „
Összesen:	3,915.663.54 — K
1901. évi fölösleg	— 90.349.— K
1902. „	59.782.28 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	— 72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „
1906. „	39.243.65 „
1907. „	41.877.32 „
1908. „	81.088.76 „
1909. „	146.589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítést részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelelősséggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rugnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008 **Az igazgatóság.**

OBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezeték szivattyú állomással, vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden szakmába vágó javításokat pontosan és a legjutányosabban.
2436

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratú
olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkal alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.
A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018.

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérlházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyeleteit.
Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

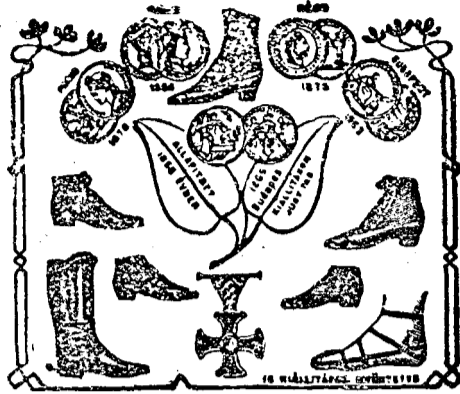
Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
 Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
 gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
 Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
 gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
 Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
 Hűtőtelepek és jéggyárak.
 Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
 gyárak és kékfestő-gyárak részére.
 Hidraulikus sajtók különböző nagyságban.
 Borsajtók és szőlőzúzók. 2010

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrende-
 lések mérték után
 de legbiztosab-
 ban egy használt,
 a lábra találó cipő
 beküldésével a
 legjobb anyagból
 és divat szerint le-
 hetőleg gyorsan
 teljesítetnek.

SZŐLŐOLT VÁNY-ELADÁS!

Az idei esztendő a peronosporának óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagy pusztításokat is végzett. Ellepte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Báskén állíthatom, hogy összes oltványaim és vesszőim mind egy szál peronosporamentesek és így nemcsak kifogástalan anyagot, de hosszútávú tökélet is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szívesen látok, hogy ezen állításom valódiságáról személyesen győződjenek meg.

Csoda-szőlő; a legbővebben termő szőlő. 100 hektoliter terem holdanként s emellett jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legújabb európai hybrid, 1 hold 70-80 hl. terem. Rendkívül buja növény s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitűnő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termi; zamatos erős, csukorfoka október közepére 26-28 fok, igen bő-
 termő, gyenge borok feljavítására alkalmas. Ezek ára:

- 1000 gyökeres fásoltás 200 korona
- 1000 2 éves gyökerű fás vagy zöldoltás 220 korona
- 1000 gyökeres zöldoltás 180 korona
- 1000 sima zöldoltás 100 korona
- 1000 gyökeres nemes vessző 50 korona
- 1000 sima nemes vessző 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, egyedül alkalmas régi telepek foldozására, ezre 200 K

- Gyökeres fásoltvány, ezre 180 K
 - Gyökeres fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettség-
 gel, hogy 95% megered belőle, ezre 90 K
 - Gyökeres zöldoltvány, ezre 170 K
 - Sima zöldoltvány, ezre 90 K
 - Gyökeres Ripária Portális I, ezre 36 K
 - Gyökeres 2 éves I, ezre 40 K
 - Sima Ripária Portális vékony II, ezre 20 K
 - Gyökeres hazai nemes vessző, ezre 40 és 36 K
 - Sima hazai nemes vessző, ezre 10 és 8 K
- legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom.** 2529

Nagy árjegyzék ingyen.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemege-
 fajta még alig kapható. Szaporítani
 legajánlatosabb. 1 db gyökeres oltás 40 fill., 10 db 3 1/2 K, 100
 db 32 K; 1 sima oltás 20 fill., 10 db 1-80 K; 100 db 16 K.
 Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár
 negyedrése előlegül beküldendő, a többi utánveszem.

Székely I. József

GYÖNGYÖS. Szent-Urban-templom.

Eladó

70 drb 14 hónapos elsőrendű mangalica tenyészkán,

drbként 160 korona árban.

Levélcim:
 NAGY DÉNES földbirtokos.
 Torda.

2532

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képviselő: Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitvel!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrár-
 bank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános
 Forgalmi Bank Debrecen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer
 Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferenc Nagyvárad.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselőt.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidé-
 kéről megtudakolható a fenti vezérképviselőtől.

Haszonbérbe adó

1911, esetleg az 1912.

gazdasági év kezdetétől hosszabb időre, egy közel 400 k. hold szántó,
 kaszáló és I-ső minőségű vetett legelőből álló, három évtizedet meg-
 haladott, nagy állattenyésztésre fektetett, belterjes gazdálkodással
 sokszorosan átrágyázott, kiváló termő erőben levő földbirtok öszvetéssel,
 jóherékkel, 30 k. holdon felüli kitűnő, 4-szer kaszálható luczernással, modern
 gazd. felszereléssel, kőből-téglából épült, cseréppel fedett bőséges gazd. épüle-
 tekkel. — Továbbá eladó egy 3 éves, erős csontozatu, hatalmas szélestestű, jó
 mozgású és vérű, hámba betanított muraközi sárga mén.

Értekezhetni: Sperker Ferencz földbirtokossal.

Lakása: Szentdemeter, u. p. Nagy-Kend.

2537

3

waggonnyi
 szénát

adhatok el.

Lapusnyak, u. p.

H-DOBRA.

Illyés Szávin körjegyző.

2526

A KOLOZSVÁRI

AGRÁR-BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

(Bank-igazgatóság: Biderman József főszolgabíró, Dr. Hadady Endre városi r.-főkapitány, Báró Inczedy Samu nagybirt., orsz. képviselő, elnök (Kaczkó), Dr. Ignácz István min. titkár, K. Nagy Gyula birtokos, okl. gazda (M.-Or), Dr. Papp Gusztáv v. tanácsos (Szamosújvár), Reitter Aladár mérnök, gyáros, Dr. Simon Aladár orvos, Dr. Szentkirályi Akos ny. gazd. akad. igazg., birtokos, alelnök, Tokaji László E. G. E. titkár. — Felügyelő-bizottság: Achácz Imre p. ú. titkár, Dr. Biró Géza gyógyszerész, Fikker Lajos v. főpénzt., Ott József, a Ganz-czég h. igazgatója, Szász Károly p. ú. sz.-tanácsos, Váro Béné kir. tanfelügyelő, Zeyk József birt.)

MEZŐGAZDASÁGI

KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

Sürgőnycim: „Agrárköz“.

KOLOZSVÁRTT, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 26.

Telefon: 124.

Levélcim: Agrárbank Közvetítő Osztálya Kolozsvár, Mátyás király-tér 26. sz.

Teljesen szakszerű vezetés mellett — külön e célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján

FOGLALKOZIK

Az erdélyrészi gazdaközönség minden produktumának értékesítésével
És mindennemű szükségleteinek beszerzésével.

LEGELŐNYÖSEBB ÉRTÉKESÍTÉS céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve megbízásokat mindennemű gabona és takarmány vetőmagvakra vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbízásokat.

Tenyész és igás állatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérleti és jelzálog-szerzési megbízásokat.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB BESZERZÉSI FORRÁS:

Mindennemű fő és mellékágazati mezőgazdasági gépek (tetszés szerint bármely gyárból), felszerelések, eszközök, anyagok és műtrágyákra,

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények,

Vetőmagvak,

Tenyész- és igás állatokat illetőleg,

Ingatlanok- és bérleteknek megbízásból való vétele.

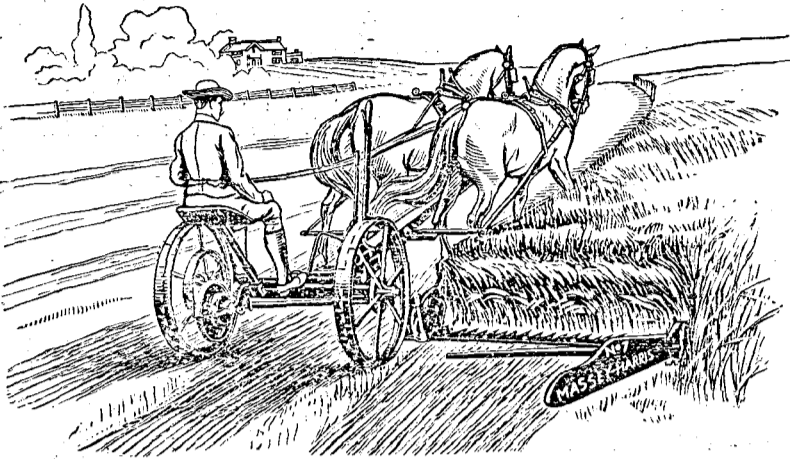
Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának!

A közvetítő osztály gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért munkadíjat fel nem számít. Levélbeli, sürgőnyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra minden kérdésben, díjmentesen ad azonnal kimerítő választ, szaktanácsot és felvilágosítást.

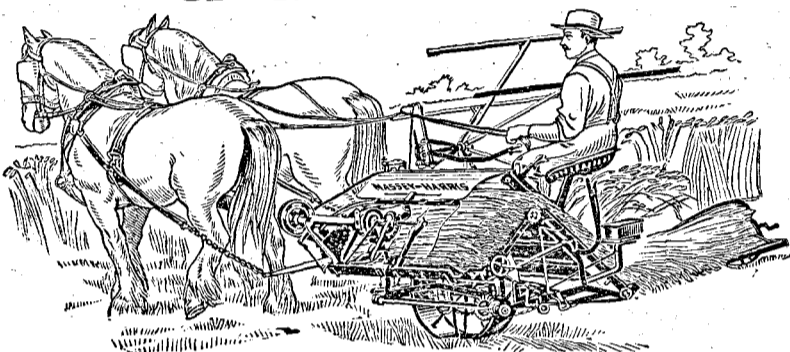
Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjainak és az Erdélyi Gazda előfizetőinek: még további külön engedmények nyújtának!

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

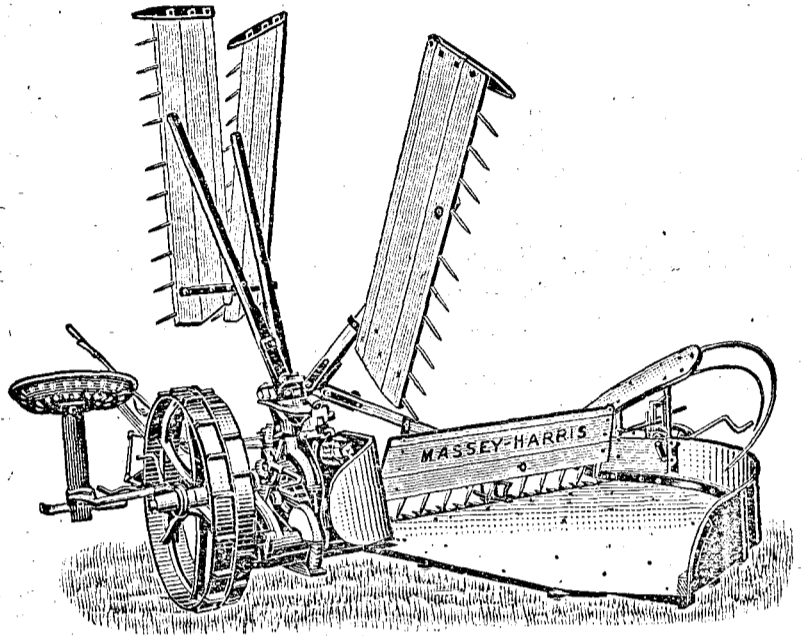
2521

A világ legjobb gyártmányai!

**fűkaszó aratógép és föld-
:: művelő eszközök gyára ::
TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.**

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára.

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszak- szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futó- szőnyeg, gyapju és csipkefüg- gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

VEGYEN! VEGYEN! Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereségy húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereségy már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is lete- hetők. Legnagyobb főnyereségye:

egy millió korona.

Húzáások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyereségyek azonnal a vevőt illetik.

2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
részvénytársaságnál

Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Az Agrárbank és Takarékpénztár R. T. Közvetítő Osztálya, Kolozsvártt, Mátyás király tér 26. szám. Méltányos árban, készpénzzel vásárol: Mindenemű gabona készletet, vetőmagvakat, plombozott lóhere és lucerna magot, mindenféle takarmány, ipari és gyári növ. ny vetőmagvakat. Burzonyát, szőlőajt- ványokat, gyümölcsfacsemetéket stb.

Ajánlatok (magvaknál mintával) fentli címre idejekorán és nem elkésve küldendők be!

2535/2

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Keresek megvételre egy drb. 1½ – 2 éves
Simentáli tenyészbikát.
Ajánlatot a származás, életkor, szín,
előszűly és ár pontos megjelölésével
kérem :
Lázár Miklós
Felsőbogáta, u. p. Dés.
Szolnokdobokamegye.
2538

ERDÉLYI BANK
és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.
M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárnsító helye.
A bank elfogad betéteket
takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat
felmondás nélkül visszafizeti.
Leszámitól, váltókat, utalványokat,
járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.
Értékpapirokat, idegen pénznemeket
elad és vásárol.
Előleget ad' értékpapirokra,
folyószámlán és előre meghatározott időre.
Dijmentesen bevált szelvényeket
és elvállalja a sorsjegyek revízióját.
Kibocsát utalványokat, checkeket,
hitelevéleket bármely külföldi piacra.
Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt
tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)
2017 Üzleti órák:
d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.
ZSÁK és PONYVA
a legjobb minőségben
és legjutányosabban a
Fischer-féle
zsák és ponyvagyárban Budapest
Nádor-utca 31-33 sz. szer-
hető be. A Fischer-féle zsák
impregnált szavatolt tiszta lenből
készült vízhatlan ponyvák nagy
strapa mellett is eltartanak 10-12
évig. A 28 év óta fennálló Fischer-
féle zsák- és ponyvagyár az ország
legjelentékenyebb uradalmainak és
viszonteladóiának szállítója.
Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző Intézet.
Tessék ajánlatot kérni!
2260

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből,
kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ
(ezelőtt Burger.)
Gyógyáru-vegyszer-, pi-
pere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!
Házilag készített igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA
AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez
bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok. 2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:
A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Meg	Rózsa
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvoriüm
					Törköly
					Vanília

Naponta 2-szer postai szétküldés!

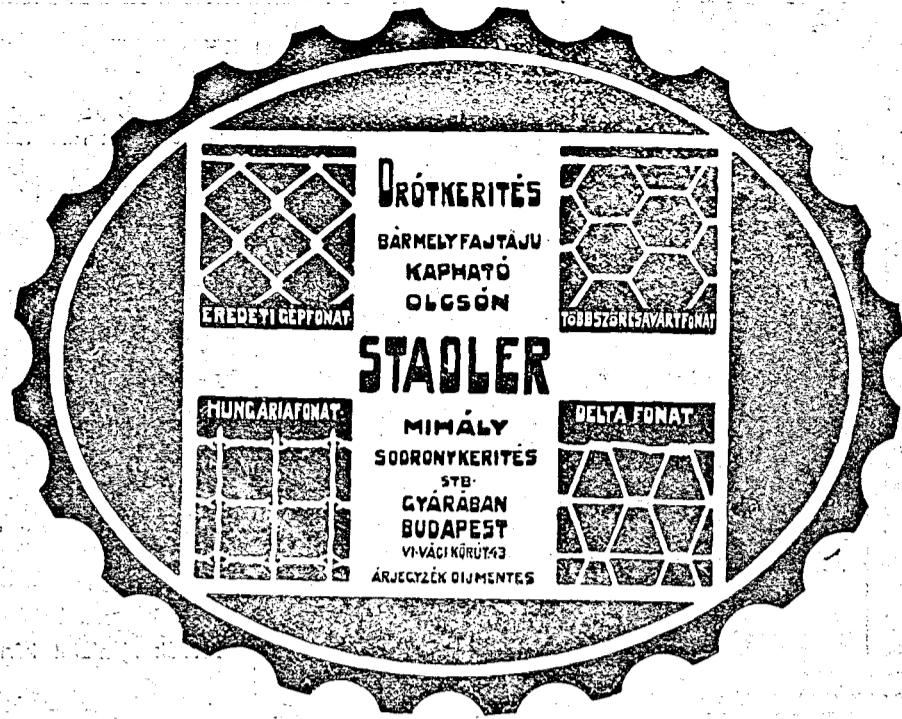
Yes amerikai porcelán puder 5 korona helyett csak 4 korona, kisebb
doboz 2 korona 50 fillér.

Szőlő oltványokat
a legkiválóbb
bor és csemegefajokban
amerikai alanyvesszőket,
Riparia portális, Monticola
és Hybrid fajokban hazai
sima s gyökeres vesszőket
a legjobb minőségben szállit
a saját nagy kiterjedésű,
mintaszerűen kezelt telepek
:: és szőlőgazdaságából ::
Ambrosi Mihály erdélyi első szőlőoltvány
telep tulajdonosa
Medgyesen.
Tessék árjegyzéket kérni. 2517

Mayfarth-féle
„AGRICOLA“ vetőgépek Minta 1911
a legjobbak!
mindenféle
magvagnak.
Egyforma
kivetés.
Évek óta legjobb-
ban bevált. — Erő-
teljes, szolid
szerkezet.
Legegyszerűbb
beállítás és
kiürítés.
Alapított 1872. **MAYFARTH PH. és Tsa** 1500 munkás.
gépgyárak, vasöntödék és gőzhámorok
BÉCS, II., TABORSTRASSE 71. 2528
Kimerítőképesárjegyzőek ingyen. — Képrselők és viszontelárusítók kerestetnek.

DRÓTKERITÉS
BÁRMELYFAJTÁJU
KAPHATÓ
OLGSON

STADLER

MIHÁLY
SODRONYKERITÉS
57B
GYÁRABAN
BUDAPEST
VI-VACI KÖRÚT 143
ÁRJEGYZÉK DIJMENTES

ERÉCSI GÉPFONAT
TÖBBSZOROS VÁRTONAT
HUNGÁRIAFONAT
DELTA FONAT

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatosak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyszemes
acél-ékek, 2- és 3-vasu ékek és minden
egyéb gazdasági gépek.

Kwizda-féle
RESTITUTIONS-FLUID
mosóvíz lovak számára.
Szóvédjegy, címke és csomagolás védve.
Egész üveg ára K 2.80.
Több mint 40 év óta használatban az udvari és
versenyló-istállókban, elő- és utóerősítésre na-
gyobb strapák után, inak merevségénél stb.,
jdomitátnál kiváló munkára képesíti a lovakat

1900. párisi vilákiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle	Kwizda-féle
Blister, szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.—	Háshajtó pilulák, lovak számára (Physic) 1 bádogszelence K 4.—
Póktinctura, lovak számára, 1 üveg K 3.—	Kólika-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
Patakenőcs, merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50.	Giliszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
Pataragasz, mesterséges pataszarv, 1 rudacs K 1.60	Kresolin-kenőcs, patakonzerváló szer, 1 szelence 1/2 kiló K 2.20.
Var-keuőcs lovak- és szarvasmarhák- nak K 2.—	Mosószappan háziállatoknak. Egy darab —.80.
Szétoszlato-kenőcs. Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—	Nyereg szappan a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-út 26

KWIZDA-féle
korneuburgi marhapor.
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok
résztve. — 50 év óta a legtöbb istállóban hasz-
nálatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej
javítására s a tejeles fokozására.
1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

Mc Cormick

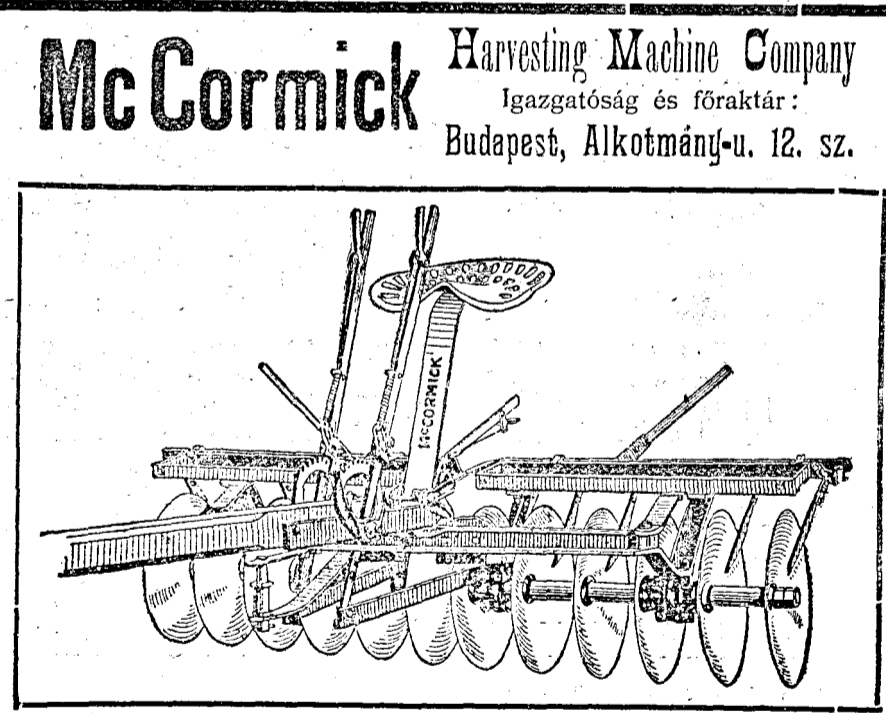
„International“ egyetemes
darálógépe

a legjobb csővestengeri darológép,
a mellett mindennemű szemes
takarmány darálására kitűnően
megfelel.

Munkaképessége csekély erőszük-
séget mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakó-
készüléke folytán a daráló-
tárcsák tartóssága sok-
kal nagyobb, mint bármely
más gyártmányu darológépé.

Mc Cormick Harvesting Machine Company
Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

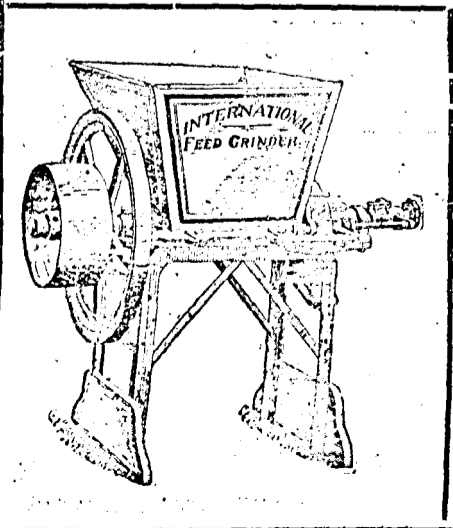

I. H. C. Benzinmotorok

2—25 eff. lóerővel stabil felállí-
tásra, lokomobilok és magánjáró
benzinlokomobilok mint takar-
mánykészítő, vízszivattyuzó és
cséplőmotorok rohamosan terjed-
nek, mert üzemük a legegyszerű-
sőbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az
eredeti I. H. C. Benzinmotor felel
meg, mert kezelését az egyszerű
béres is elsajátíthatja.

Teljes modern takarmánykamra-
berendezéseket a legjutányosabb
árban szállítunk és azokat díjmen-
tesen tervezzük.

INTERNATIONAL
FEED GRINDER

Mc Cormick

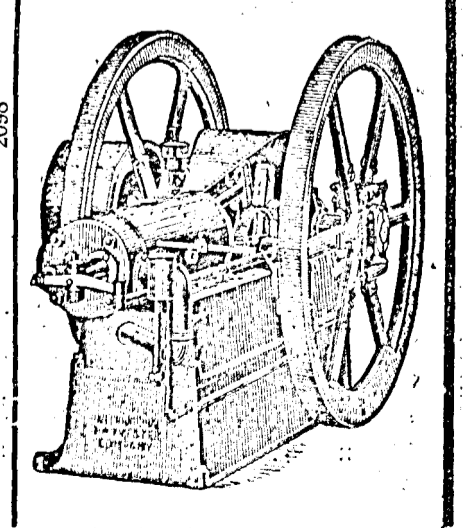
„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkeze-
tük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelter-
jedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legújabb szabadalma-
zott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick
tárcsásboronát kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk
rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 ang.
hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

2098